

" Waterkwaliteit en visbestand in de Maanbeek-Zeverenbeek anno 2026 "

1. Inleiding

De Zeverenbeek is een waterloop die zich ten zuidwesten van de tot de Oost-Vlaamse gemeente Deinze behorende plaats Zeveren bevindt en doorloopt tussen de plaatsen Grammene en Wontergem.

De vallei van de Zeverenbeek is een langgerekt gebied, ten westen van het Afleidingskanaal van de Leie en van de stad Deinze. Het gebied van de Zeverenbeek is ongeveer 200 ha groot en omvat hooilanden, vochtige weilanden en broekbossen.

In wezen is de Zeverenbeek een voormalige meander van de nabijgelegen Leie.

De Maanbeek of Zeverenbeek werd reeds in 2008 onderzocht om het ecologisch potentieel na te gaan. Dit onderzoek gaat over 2022.

2. Waterkwaliteit

Ter hoogte van de Aaltersesteenweg is er een meetpunt van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), echter dateren de laatste fysico-chemische metingen van de waterkwaliteit al van 2010 waardoor deze niet meer als relevant worden beschouwd voor de huidige situatie. Wat opviel bij de metingen van toen is dat er sterk wisselende concentraties aan zuurstofgehalte werden gemeten.

De laatste biologische inventarisatie op basis van macroinvertebraten dateert van 2008, toen werd er wel een Belgische Biotische Index score van 7 behaald, wat op zich goed is, maar dat was hoofdzakelijk te wijten aan de aanwezigheid van heel wat Mollusca, die ook relatief tolerant zijn ten opzichte van wisselende zuurstofconcentraties.

Bij het raadplegen van de zonerings- en uitvoeringsplannen (Figuur 5) stellen we vast dat er nog heel wat resterende huishoudelijke lozingen aanwezig zijn die de waterkwaliteit van de Maanbeek/Zeverenbeek zeker en vast beïnvloeden. Een aantal clusters (blauwe en paarse) kennen een lage prioriteit wat doet vermoeden dat de chemische waterkwaliteit de komende jaren niet veel zal verbeteren.

Naast de matige chemische waterkwaliteit is er ook een indicatie dat de waterbodem mogelijk verontreinigd is. Op locatie 319 (t.h.v. De Kauwestraat) is er melding van een eerder stort en vermoedelijke uitloging richting de waterloop (pers. comm. Rik Desmet).

Een ander aspect dat vermoedelijk een rol speelt in het beperkte visbestand is de toename van lange en warme droge periodes. Het dikke slibpakket in combinatie met de droogte zorgt voor gedeeltelijke verlanding en een dalende waterkolom. Dit heeft vermoedelijk ook een effect op het aanwezige visbestand hoewel we hier geen direct bewijs voor hebben. Het wordt dan ook aanbevolen om de waterstanden de komende jaren verder op te volgen. Mogelijks kan ook een gedeeltelijke ruiming van het slib soelaas brengen om het visbestand en de algemene waterkwaliteit te verhogen. Echter dergelijke ingrijpende en dure maatregel is in principe enkel aangewezen indien er geen afvalwater meer in de waterloop terecht komt.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beschikt niet over recente meetgegevens van de Maanbeek-Zeverenbeek.

a) Huidige toestand

De evolutie van de waterkwaliteit evenals de doelstellingen per waterlichaam kan handig opgevolgd worden via de waterdashboards die online staan: *Dashboard oppervlaktewaterlichamen*. [[Dashboard oppervlaktewaterlichamen](#)]

b) Toekomstperspectieven

De verschillende geplande acties zijn terug te vinden in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027. Dit is eveneens online raadpleegbaar:
<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>.

[<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>]

De rapportage over deze acties is terug te vinden in het wateruitvoeringsprogramma:
<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma>.

[<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma>]

3. **Afvissingen**

De meest recente afvissing van de Maanbeek-Zeverenbeek dateert van 2022.

a) Studiegebied

Het onderzoek werd uitgevoerd op 4 verschillende locaties (Tabel 1).

Drie van deze locaties (319-321) werden reeds in 2008 onderzocht, één locatie (592) werd toegevoegd aan het onderzoek in 2022.

Het gebied wordt gekenmerkt door een rijke plantengroei waarbij locaties 319-321 sterk begroeid zijn met liesgras en waterplanten en daarnaast gekenmerkt worden door een lage waterstand (20-50cm) en een dikke sliblaag. Locatie 592 wordt gekenmerkt door meer open water, waar er wel nog steeds een aanzienlijke sliblaag voorkomt maar waarbij er een waterdiepte tot 1 meter kon opgemeten worden.

[Zie: Boets P., Dillen A., Vercruyssen W., Poelman E. (2022). Visstandsonderzoek van de Maanbeek (Zeverenbeek) te Deinze. 11p.]

b) Vissoortensamenstelling

Er werden 7 verschillende vissoorten gevangen waarvan 1 uitheemse invasieve soort, namelijk blauwbandgrondel (Tabel 2).

Locatie 592, (meest stroomafwaarts) daar waar er iets meer open water was en waar de waterkolom hoger was in vergelijking met de andere onderzochte locaties, scoorde het hoogst wat betreft het aantal soorten, maar ook naar aantallen en biomassa. De meest voorkomende soorten waren 3 en 10-doornige stekelbaars.

Op de meest stroomafwaarts locatie (592) werd er vooral gibel aangetroffen. De algemene diversiteit evenals de aantallen en biomassa waren globaal eerder beperkt.

c) Vergelijking met een eerder visstandonderzoek

Op basis van het onderzoek van 2022 kunnen we besluiten dat het visbestand in de Maanbeek/Zeverenbeek eerder gering is. Enkel op de meest stroomafwaartse locatie (592) kwam er nog een behoorlijk visbestand voor bestaande uit 6 soorten en 118 individuen. De meeste soorten zijn generalistisch en stellen geen hoge eisen.

Wat opviel op de andere locaties (319-321) is dat er een aanzienlijke sliblaag voorkomt en dat grote delen van de waterloop sterk begroeid zijn met liesgras. De waterkolom is eerder beperkt en het visbestand wordt gedomineerd door stekelbaars.

Een vergelijking van het onderzoek van 2022 met het eerder uitgevoerd onderzoek door Samsoen en Dillen (2012) toont aan dat het visbestand veranderd is en dat er andere en minder soorten voorkomen in vergelijking met 2008 (Tabel 3).

Daar waar er in 2008 nog redelijk wat soorten op de meeste locaties werden aangetroffen wordt er nu enkel op de meest stroomafwaartse locatie nog een degelijk visbestand aangetroffen. De meeste soorten die in het huidige onderzoek gevangen werden zijn limnofiel en stellen weinig eisen aan het habitat en de waterkwaliteit.

Opvallend is ook dat er in 2008 geen stekelbaars werd aangetroffen terwijl dat nu op sommige locaties de enige soort was die voorkwam. Een belangrijke afwezige is paling. Het palingbestand is sterk achteruitgegaan in Vlaanderen, maar het is niet geheel duidelijk waarom er hier geen paling meer voorkomt. Er is verbinding met het Afleidingskanaal van de Leie wat de migratie van hieruit mogelijk moet maken. Mogelijks is door de globale daling van het palingbestand in Vlaanderen, in combinatie met de matige waterkwaliteit de soort hier volledig verdwenen.

Een soort die in 2008 niet werd waargenomen maar wel in 2022 is bierpje. Deze soort is via migratie vermoedelijk in de Maanbeek terechtgekomen.

Het gebied van de Vallei van de Zeverenbeek werd bij de opmaak van het soortenbeschermingsplan van grote modderkuiper ook als potentieel habitat aangeduid (Van Wichelen et al. 2020). Hoewel er aan een aantal criteria voldaan wordt zoals ondiepe vegetatierijke grachten en waterlopen, lijkt de waterkwaliteit op dit moment toch nog ontoereikend om herintroductie van grote modderkuiper te overwegen.

d) Besluit

In conclusie kunnen we stellen dat het visbestand van de Maanbeek/Zeverenbeek eerder beperkt is en dat de vermoedelijk variabele waterkwaliteit in combinatie met de aanwezigheid van heel wat slib en lage waterstanden als gevolg van droogte heeft geleid tot de huidige toestand. Een verdere afkoppeling van het afvalwater in combinatie met een slibuiming dringt zich op.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, maart 2026

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger Eva DE BLEEKER in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Jo BROUNS :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2025-2026 , vraag nr.483 van 6 februari 2026 } .

FIGUUR 5

Figuur 5 – Overzicht van de uitvoerings- en zoneringsplannen met focus op de Maanbeek/Zeverenbeek te Deinze. De verschillende clusters duiden op resterende lozings van huishoudelijk afvalwater die nog dienen afgekoppeld te worden.

TABEL 1

Tabel 1: Overzicht van de locaties waar een traject werd afgeviest op de Zeverenbeek met aanduiding van de X en Y coördinaten (Lambert 72). De coördinaten horen toe aan het meest stroomopwaartse punt van de afvissing. De gegeven locatienummers komen overeen met deze in de visdatabank van de provincie Oost-Vlaanderen. De locaties worden op kaart weergegeven in figuur 1.

Locatie	Gemeente	Straat	x	y	Beviste afstand (m)
319	Deinze	Kauwestraat	87551.25829	187349.832	75
320	Deinze	Aaltersesteenweg	89143.33258	187432.2905	100
321	Deinze	Schave	90069.12243	188000.3109	50
592	Deinze	Thv Wierrookstraat	90461.17703	188133.8858	170

TABEL 2

Tabel 2: Effectieve vangst per soort in aantal (n) en gewicht (g) voor de afgeviste locaties op de Maanbeek/Zeverenbeek op basis van het onderzoek uitgevoerd op 15 maart 2022.

Soort	locatie 319		locatie 320		locatie 321		locatie 592		totaal aantal (n)	totaal gewicht (g)
	aantal (n)	gewicht (g)	aantal (n)	gewicht (g)	aantal (n)	gewicht (g)	aantal (n)	gewicht (g)		
3-doornige stekelbaars	25	42	58	58.8	45	47.2	30	28	158	176
10-doornige stekelbaars	6	8.2	77	108	16	18	5	5	104	139.2
Blauwbandgrondel							32	56	32	56
Bermpje			3	13.5					3	13.5
Blankvoorn	1	0.3					9	52.1	10	52.4
Giebel	1	5.3					42	1727.1	43	1732.4
Rietvoorn							1	69.6	1	69.6
TOTAAL	33	55.8	138	180.3	61	65.2	118	1868.2	350	2169.5

TABEL 3

Tabel 3: Overzicht van de verschillende soorten die gevangen werden bij het onderzoek in 2008 en bij het recente onderzoek in 2022, evenals het aantal gevangen individuen.

Soort	locatie 319		locatie 320		locatie 321	
	2008	2022	2008	2022	2008	2022
3-doornige stekelbaars	5	25	24	58		45
10-doornige stekelbaars	16	6	29	77		16
Blauwbandgrondel	3		7			
Bermpje				3		
Blankvoorn		1				12
Giebel		1	11			117
Paling	1		3			5
Rietvoorn	9		1			103
Snoek						1
Zeelt	1					1
Zonnebaars						1
AANTAL INDIVIDUEN	35	33	75	138	239	61
AANTAL SOORTEN	6	4	6	3	7	2